

mgr Wiktor Brzuchacz

Streszczenie pracy doktorskiej

Eksperyment i tradycja w muzyce organowej warszawskich kompozytorów
II połowy XX wieku

Głównym celem pracy jest wykazanie różnorodności stylistycznej, jaka panowała w środowisku warszawskich kompozytorów muzyki organowej II połowy XX w. - od skrajnie tradycyjnej do skrajnie eksperymentalnej. W tym czasie najbardziej znanymi warszawskimi kompozytorami tworzącymi na organy byli Marian Sawa oraz Tadeusz Paciorkiewicz. Dzieła tych kompozytorów były często wykonywane na konkursach i koncertach organowych oraz wielokrotnie omawiane.

Dzieło artystyczne zostało podzielone na dwie części - nagranie na płycie CD wraz z jego opisem.

Przedmiotem badań analitycznych i porównawczych pracy są utwory wybranych warszawskich kompozytorów muzyki organowej II połowy XX wieku, które nie weszły na stałe do repertuaru koncertowego. Większość prezentowanych w pracy utworów została wykonana tylko raz - podczas premiery oraz nie została nigdy opublikowana. Omówione zostały utwory Feliksa Rączkowskiego, Tadeusza Jarzęckiego i Czesława Grudzińskiego, którzy komponowali w tradycyjnym stylu, Zbigniewa Wiszniewskiego, którego można zaliczyć do stylistyki przejściowej oraz Sławomira Stanisława Czarneckiego i Mariana Borkowskiego piszących utwory eksperymentalne. Elementem, który łączy wszystkie prezentowane utwory, jest ich oryginalność oraz to, że są nieznane i nie wykonywane na koncertach.

W pracy zostało również opisane *Conversatorium Organowe* w Legnicy powołane do życia i prowadzone przez prof. Stanisława Moryto, które w niezwykle sposób przyczyniło się do rozwoju współczesnej polskiej muzyki organowej.

Praca składa się z trzech rozdziałów i podsumowania.

W pierwszym rozdziale znajdują się definicje eksperymentu i tradycji oraz interpretacja tych pojęć w kontekście twórczości na organy omawianego okresu przez Sł. Czarneckiego.

Opisane są również typowe cechy dla awangardy oraz elementy, jakie występują w muzyce tradycyjnej, które charakteryzuje polska twórczości na organy.

W drugim rozdziale został dokonany ogólny przegląd polskiej muzyki organowej II poł. XX wieku pod kątem stosowanych form muzycznych oraz technik kompozytorskich. Przedstawiono również zestawienie kompozytorów tworzących w tym okresie utwory organowe.

Trzeci rozdział dotyczy meritum pracy - zostały w nim zaprezentowane wybrane utwory warszawskich kompozytorów muzyki organowej II połowy XX wieku. Omawiane kompozycje zostały podzielone na trzy kategorie, nawiązujące do stylistyki: tradycyjnej, pośredniej oraz eksperymentalnej. W tym rozdziale dokonano opisu utworów nagranych na płycie CD. Przedstawiona została również analiza wyników badań dotyczących eksperymentu i tradycji w utworach organowych wybranych kompozytorów prezentowanych w pracy (na podstawie przeprowadzonej ankiety).

W podsumowaniu zostały sformułowane przemyślenia autora pracy dotyczące muzyki tradycyjnej i eksperymentalnej oraz wnioski z badań przeprowadzonych wśród koncertujących organistów.